

**ЗАСТОСУВАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ
ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Габлей Н. Г.

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародного, конституційного
та адміністративного права*

*Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Кримінальна відповідальність в Україні реалізовується у трьох формах: засудження особи у обвинувальному вироку, але без призначення покарання; засудження особи у обвинувальному вирокі з призначенням покарання та його реальним відбуванням; засудження особи у обвинувальному вирокі з призначенням покарання, але без його реального відбування. На практиці досить поширеним є застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням, проте законодавцем передбачено ряд підстав, що необхідні для застосування цього виду звільнення. В Україні з 24 лютого 2022 року введено воєнний стан у зв'язку з агресією російської федерації [1]. Воєнний стан став випробуванням і для практики застосування законодавства, постали нагальні проблеми, вирішення яких потрібне шляхом внесення змін у чинне законодавство.

КК України у п. 11 ст. 67 передбачає, що однією із обтяжуючих обставин є вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій [2]. Як бачимо, законодавець передбачив дану обтяжуючу обставину виключно для злочинів, тобто мова йтиме про призначення такій особі покарання у виді позбавлення волі. Фактично, якщо особа вчинить кримінальний проступок в умовах воєнного стану, то це не буде обтяжувати її кримінальну відповідальність. Проте вважаємо, що саме під час воєнного стану досить важливим є дотримання правопорядку в державі і одним із засобів такого дотримання якраз виступає посилення кримінальної відповідальності. Ми вважаємо, що варто в ст. 67 КК України передбачити дану обставину не тільки для злочинів, але й для кримінальних проступків, тим більше, що для злочинів вона і так в багатьох складах передбачена як кваліфікований склад злочину

і тягне призначення суворого покарання і відповідно двічі не може враховуватись.

Виносячи обвинувальний вирок, що набирає законної сили, можна звільнити вже засудженого від відбування покарання з випробуванням і це є однією з форм реалізації кримінальної відповідальності [3, с. 56].

Також вважаємо неправильним застосування ст. 75 КК України у випадку, якщо особа вчиняє склад кваліфікованого злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі від 5 до 8 років. Це фактично застосовується мінімальна межа санкції з метою звільнення від відбування покарання з випробуванням, оскільки таке звільнення можливе при призначенні покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі на строк не більше п'яти років, враховуючи тяжкість кримінального правопорушення, особу винного та інші обставини справи. Так, вироком від 06 липня 2022 року по кримінальному провадженні № 344/5663/22 Івано-Франківський міський суд Івано-Франківської області визнав винуватою засуджену у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 357 ч. 1, ст. 185 ч. 4 КК України (привласнення офіційних документів з корисливих мотивів та таємне викрадення чужого майна (крадіжку), в умовах воєнного стану) та призначити покарання: за ст. 357 ч. 1 КК України у виді обмеження волі на строк один рік; за ст. 185 ч. 4 КК України у виді позбавлення волі на строк п'ять років та на підставі ст. 75 КК України засуджену звільнити від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням, встановивши іспитовий строк один рік шість місяців [4]. Таким чином, суд фактично застосував ст. 75 КК України не врахувавши, що кримінальні правопорушення вчинені в сукупності і незважаючи на воєнний стан застосував найнижчу межу санкції для ч. 4 ст. 185 КК України з метою її застосування. Тобто, вносячи зміни до ч. 4 ст. 185 КК України 3 березня 2022 р прийняла Закон про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за крадіжку в умовах воєнного стану, мета законодавця на практиці не досягнута.

Отже, звільнення від відбування покарання з випробуванням в умовах воєнного стану має відбуватися з дотриманням всіх підстав необхідних для його застосування. Законодавцю варто привести у відповідність санкції статей КК України, де воєнний стан передбачений як кваліфікована ознака, та визначити чітке відмежування нетяжких та тяжких злочинів, що унеможливить маніпулювання з боку органів судової влади.

Література:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 року № 210 2-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 15.02.2023).

2. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n522> (дата звернення: 15.01.2023).

3. Габлей Н. Г. Окремі аспекти застосування до засудженого звільнення від відбування покарання з випробуванням як однієї з форм реалізації кримінальної відповідальності. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. 29 / голов. ред. Ю. В. Цуркан-Сайфуліна ; МОН України, НУ «ОЮА». Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 55–60.

4. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 06 липня 2022 року у кримінальному провадженні № 344/5663/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105107636> (дата звернення: 15.02.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-56>

КОНФЛІКТНІ СТОСУНКИ – ПЕРЕДУМОВА ВЧИНЕННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СІМЕЙНО-ПОБУТОВІЙ СФЕРІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гаргат-Українчук О. М.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту

Національного університету «Одеська юридична академія»

м. Івано-Франківськ, Україна

Термін «конфлікт» (від лат. «conflictus») означає зіткнення протилежних сторін, думок, сил [1, с. 453] і вживається у найрізноманітніших галузях знань й життєвої практики. Однак єдиного поняття конфлікту, яке б задовольнило усіх представників наукового знання на сьогодні не сформульовано.